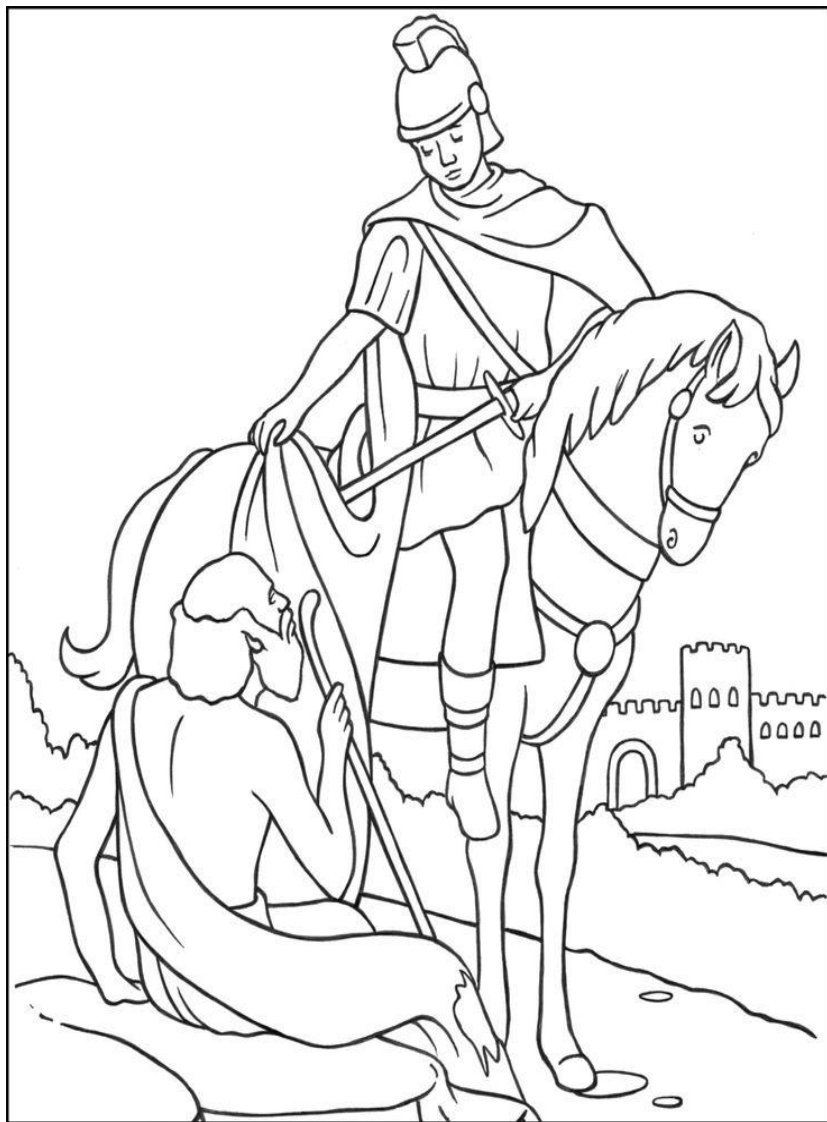

Szent Márton története

„Valamikor régen élt egy kisfiú, akit Mártonnak hívtak. Minden vágya az volt, hogy a császár katonája lehessen. Tizenöt évesen beállt a császári hadseregbe, nagyon szerette a lovát és minden nap kilovagolt vele. Egy hideg téli napon a város felé lovagolt. Hirtelen az út szélén megpillantott valamit, ahogy közelebb ért, látta, hogy egy ember fekszik ott.

- Szegény ember vagyok, nincsen semmi enivalóm, nagyon fázom, kérek, segíts rajtam!
- Nincsen nekem semmim, csak ez a darab kenyerem, de ezt megosztom veled.

- Köszönöm jóságodat, de nagyon fázom, segíts rajtam.

- Tudom mit kell tennem, kettévágom a köpenyemet és az egyik felét oda adom neked.

- Köszönöm a jóságodat. De jó meleg ez a köpeny! Már nem fázom, és nem is vagyok éhes. Hogy hívnak téged?

- Márton a nevem és katona vagyok. Sietek, mert várnak a társaim.

Azzal továbblovagoltak, míg egy nagy városkapuhoz nem értek. Márton és a katonái bejutottak a városba, ahol éppen piaci vásár volt.

- Libát vegyenek! Kővér libát vegyenek! Vegyél te is tőlem katona, olcsón adom!

- Nincsen pénzem, de segíték nektek a libákat az ólba terelni. Márton megkedvelte az embereket, itt maradt a városban és kolostort alapított. Később püspökké választották és szentté avatták.”

Az aranylúd (népmese)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy ember és három fia. A legfiatalabbikról mindenki azt gondolta, hogy bolond, és ezért mindig gúnyolták. Úgy hívták őt, hogy Balga.

Egy nap a legidősebb fiú elment az erdőbe tüzelőnek való fáért. Édesanyja csomagolt neki az útra egy darab pástétomot és egy üveg bort. Amint a fiú beért az erdőbe, találkozott egy öregemberrel, aki így szólt hozzá:

– Adj’isten, fiam. Nagyon éhes vagyok és szomjas, adjál nekem egy darab pástétomot, és egy korty bort, kérek!

– Adjak neked húst és bort? – kérdezte csodálkozva a fiú.

– Hiszen, ha adok, nekem alig marad belőle! – azzal elment, és otthagya az öregot.

Mikor azonban nekilátott fát vágni, nem telt el sok idő, és csúnyán megsértette a kezét. Nem tehetett mást, mint hazament, hogy bekötözze a sebet.

Másnap a középső fiú indult fáért az erdőbe. Az anyja neki is csomagolt pástétomot és bort. Ő is találkozott az öreggel, aki enni és inni kért tőle, de a középső fiú sem adott neki semmit.

– Dehogyan adok – mondta a fiú. – Minél többet eszel és iszol, annál kevesebb marad nekem. Eridj az utamból!

– A fiú továbbment, hogy nekilásson a dolgának. De alig-hogy belekezdett a favágásba, úgy megütötte a lábát, hogy neki is haza kellett mennie dolgavégezetlenül.

Ekkor a legkisebb fiú odalépett az apjához, és arra kérte, hogy ezúttal ő mehessen el az erdőbe.

– Még a testvéreid is megsérültek, pedig ők értenek a favágáshoz. Jobb lesz, ha itthon maradsz, mert te semmit sem értesz hozzá – mondta az apja.

De Balga addig-addig erősködött, míg végül az apja beleegyezett, hogy elmenjen az erdőbe. „Majd tanul a saját kárán!” - gondolta magában.

Balgának is adott útravalót az anyja: száraz kenyeret és savanyú sört.

Amint a fiú beért az erdőbe, útjába került az öregember, aki tőle is kért egy kis húst és egy kis bort.

– Nekem csak száraz kenyérem és savanyú söröm van – mondta Balga -, de ha megfelel, akkor szívesen adok belőle, és megehetjük együtt.

Le is ültek és nekiláttak falatozni. Ám amint a fiú elővette a száraz kenyeret, az pástétommá változott, a savanyú sörből pedig finom bor lett. Miután jót ettek-ittak, az öreg így szólt a fiúhoz:

– Amiért ilyen jó szíved van, és hajlandó voltál megosztani velem ételed-italod, cserébe én is adok neked valamit. Amott áll egy öreg fa, vágd ki, és találni fogsz valamit a gyökerénél. Az öreg ezután elköszönt, és elment. Balga úgy is tett, ahogy az öreg mondta, kivágta a fát, a gyökerénél talált egy üreget, az üregben pedig egy ludat, aminek a tolla színaranyból volt.

Balga fogta a libát, és elindult vele hazafelé. Útközben megállt egy fogadónál, hogy ott töltsse az éjszakát. A kocsmárosnak volt három lánya és mikor megpillantották az aranytollú libát, alig várták, hogy közelebbről is megcsodálhassák a pompás madarat, és szerettek volna megkaparintani legalább egy farktollat is belőle.

Alig várták, hogy Balga elaludjon, a legidősebb lány máris odament a libához. Megragadta a szárnyait, ám abban a pillanatban hozzáragadt, olyan erősen, hogy sehogy sem bírta levenni róla a kezét. Jött a középső lány is, hogy tolat lopjon, de amint hozzáért a nővéréhez, ő is odaragadt. Ekkor érkezett a legfiatalabb lány. A testvérei hiába figyelmeztették, hogy ne jöjjön közelebb, ő is odalépett, és abban a pillanatban, hogy hozzáért a testvéréhez, többé ő se szabadult, mintha csak ragasztóba nyúlt volna.

Másnap Balga fogta a madarat, a hóna alá kapta, és folytatta az útját hazafelé. Mit sem törődött a három lánnyal,

akik a nyomában siettek, mert bizony továbbra is szorosán oda voltak tapadva az állathoz. Így akár akarták, akár nem, Balgával kellett tartaniuk.

Mikor a fiú, mögötte a lányokkal, egy mezőn haladt át, megpillantotta őket egy plébános, aki így kiáltott fel: – Nem szégyelli magát ez a három lány, hogy így futnak egy fiú után!

Odasietett hozzájuk, megfogta a legfiatalabb lány kezét, hogy elhúzza onnan. Balszerencséjére, mert ő is hozzájuk ragadt.

Ekkor látta meg őket a pap segédje, aki utánuk kiáltott:

– Hová-hová plébános úr?! Ma még lesz egy keresztelő a templomban!

A segéd szaladt utánuk, megfogta a plébánost, ám ekkor ő is csapdába esett, és kénytelen volt követni a többieket. Ahogy így mendegélt a „kis csapat”, szembejött velük két megtermett legény. A plébánosnak több se kellett, teli torokból kiáltva kérte őket, hogy segítsenek neki. Na, aztán

ezt hiába kérte, mert amint a két legény megfogta őket, már oda is ragadtak és immáron Balga mögött már heten voltak összeragadva.

Balga azonban gondolt egyet. Úgy érezte, hogy még nem látott elég a világból, és ha már úgylis úton van, előbb szétnéz, mielőtt hazamenne. Hamarosan eljutott egy városba, ahol egy király uralkodott. Ennek a királynak volt egy lánya, aki annyira rosszkedvű és komoly volt,

hogy még soha senki nem bírta megnevettetni. Ezért a király kihirdette, hogy ahhoz adja feleségül, aki képes őt megnevettetni. Mikor Balga ezt megtudta, a királylány elé ment az aranylúddal, és mind a hét emberrel, aki hozzá volt ragadva. A királylány amint meglátta őket, ahogy egymás sarkán lépkednek összetapadva, olyan nevetésben tört ki, hogy alig bírta abbahagyni.

A király ígéretéhez híven férjül adta lányát Balgához, aki megörökölte a királyságot is, és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

És mi történt az aranylúddal? Arról bizony sosem hallottam többé!

Bocskorbén királyfi (népmese)

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még az ópe-renciás tengeren is túl, volt egyszer egy ember s egy asszony.

De azok olyan fősvények voltak, hogy senkinek egy falást Isten nevében nem adtak, inkább a szemét szúrták volna ki. Hát egyszer abba a faluba katonákat kvártélyoztak be. A fősvények házához is került két katona. Mikor odarendelték őket, megkérdezték a katonák:

– Nem adnának-e valami vacsorát nekünk, jó emberek? Három napja menetelünk, megéheztünk.

– Jaj, édes gyermekeim, nincsen nekünk, amit együnk! – mondta az asszony. – Mi is hol eszünk, hol nem eszünk!

De látták a katonák, hogy az oldalkamrában sonkák és szalonnák lógnak. Észrevette ezt az asszony, be is tette az ajtót, hogy a katonák ne leskelődjenek.

Na, szalmát vittek be, lefeküdtek a katonák. Erre várt az asszony s a házigazda. Az asszony összesűgött az urával:

– A katonák már elaludtak – súgta az asszony -, van egy ludam, most én azt levágom.

Le is vágta, de a katonák nem tudtak az éhségtől elaludni, s fél szemmel lesték. Megpucolta az asszony a ludat, odatette főni és lefeküdt.

Úgy hajnal felé már megfőtt a lúdhús, az asszony felkelt, megkevergette jól, visszafeküdt, s el is aludt.

Akkor azt mondta az egyik katona a másiknak:

– Hallod-e, te! Én azt a ludat ellopom.

– Hát, hogy lopnád el?

– Meglátod, hogy ellopom!

Alattomban fel is kelt, a ludat fakanállal kihúzta a fazékból, s belédugta a hátizsákjába. Visszafeküdt, s mondta a barátjának, hogy na, immár el van lopva a lúd.

– De ha felkel az asszony, s megkevergeti, akkor észreveszi, s mi lesz velünk? – kérdezte a másik.

– Igazad van. Valamit bele kéne tennünk a fazékba.

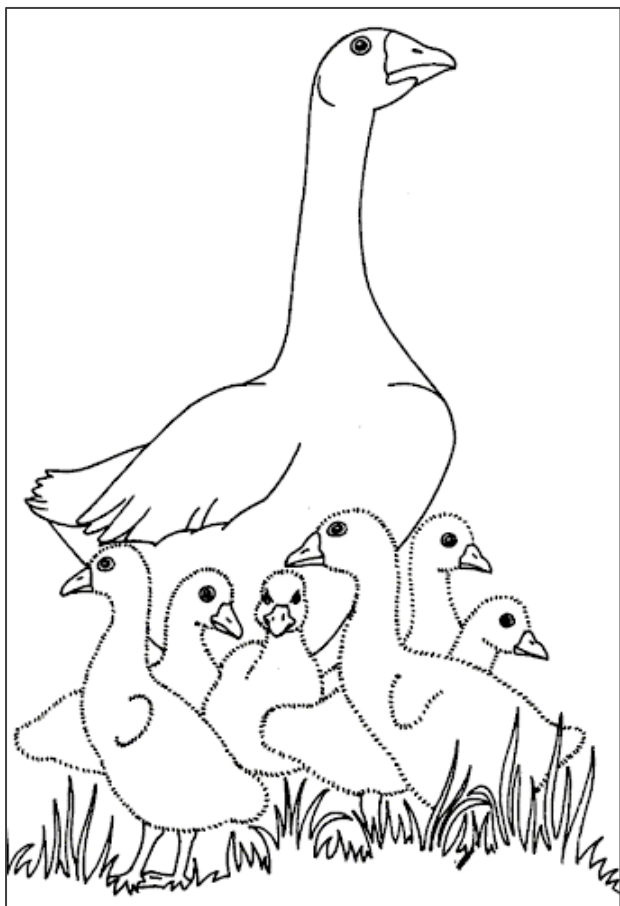
– Tudod mit? – mondta a barátja. – Ott van az embernek a bocskora az ágy alatt, azt tegyük bele.

Ki is húzta az ágy alól a bocskort, s beletette a fazékba. Éppen jókor tette, mert az asszony mindjárt felkelt, hogy újra megkevergesse a ludat.

Amikor végzett, visszafeküdt.

– Hát még mindig nem főtt meg az a lúd? – kérdezte tőle az ura. – Meddig kevergeted? Egész éjjel főzöd?

– Jaj, hallja-e! – mondta az asszony. – Én nem tudom, de ez most még százszor keményebb, mint amilyen volt, s erőst kék a hasa, valahogy feldagadt a fazékban.

Jól van, eltelt egy kis idő.

Egyszer csak összesúgtak a katonák, s elhatározták, hogy felkelnek, s elmennek, mielőtt a háziak észreveszik a fazékban a cserét. Fel is keltek, de megszólalt a házigazda:

– Hát mi van, vitéz urak, aludjanak, még nem virrad!

– Jaj, muszáj nekünk menni – mondták -, mert az éjjel nagy baj történt.

– Miféle baj?

– Kendtek még nem tudják, de mi már hallottuk, hogy nagy dolog történt az országban. – felelték a katonák.

– Aztán miféle dolog?

– Betört Bocskorbén király, s kiűzte az országból Ludamén császárt. S megyünk, hogy megverjük.

– Aztán csak így ketten?

– Elintézzük mi ketten is, ne féljenek! Csak kiérjünk a faluból. Leülünk a falu végén, s ott aztán elintézzük.

– Na, jól van – mondta az ember. – Ha olyan vitézek, menjenek hát!

Összeszedték magukat a katonák, kezet fogtak, elbúcsúztak, megköszönték a szállást, s elmentek.

Az ember azt mondta a feleségének, hogy most már ne feküdjenek vissza, hanem etessék meg az állatokat, aztán reggelizzenek meg ők is. Fel is keltek, s kereste az ember a bocskorát, de nem volt sehol se. Megkérdezte a feleségét:

– Hallod-e, te asszony! Én az este ide tettem a bocskoromat, hol van?

– Én nem tudom, ahova tette, ott van, vegye el! – válaszolta az asszony.

De nem volt ott. Kiment az asszony fejni, s az ember felhúzott egy rossz bocskort, mert a másikat nem találta meg, s kiment ő is, hogy megetesse az állatokat. Amikor végeztek a munkával, azt mondta az ember a feleségének:

– Na, most már vedd elő a ludat, s együnk!

Az asszony odament, s a fakanállal húzná ki a ludat, de biza lúd helyett csak a bocskor akadt a fakanál végére.

– Jaj, te, te, a ponciusát! – átkozódott az ember. – Látod-e, ezért mondták azok a semmirekellő katonák, hogy Bocskorbén király kiűzte az országból a Ludamén császárt. S megmondták, hogy mennek, hogy megegyék. Elmondtak mindent, de nem érte fel az eszünk, lóvá tettek minket!

Na de azt, hogy ennyire csúful jártak, nem merték elmondani senkinek se, mert szégyellték, s nem akarták, hogy rajtuk nevessen az egész falu. Mindez csak azért fordult elő velük, mert erőst fősvények voltak.

Ha a katonáknak adtak volna vacsorát, akkor azok se bántak volna így el velük. Ezen tanultak, s többet nem voltak fősvények. S még ma is élnek, ha meg nem haltak.